

90804

908040

NEW ZEALAND QUALIFICATIONS AUTHORITY
MANA TOHU MĀTAURANGA O AOTEAROA

SUPERVISOR'S USE ONLY

Kaupae 1 Te Reo Rangatira, 2013

90804 Tuhituhi kōrero e hāngai ana ki te kaupapa

2.00 pm Rāhina 18 Whiringa-ā-rangi 2013
Whiwhinga: Toru

Paetae	Kaiaka	Kairangi
Ka whakawhanake whakaaro e hāngai ana ki te kaupapa.	Ka whakawhanake whakaaro hei hiki i te kaupapa.	Ka mātau te whakawhanake i ngā whakaaro hei whakaara ake i te kaupapa.
Ka whakaraupapa whakaaro.	Ka whakaraupapa whakaaro.	Ka whakaraupapa whakaaro.
Ka whakamahi āhuatanga tuhituhi.	Ka whakamahi āhuatanga tuhituhi hei hiki i te kaupapa.	Ka nanakia te whakamahi i ngā āhuatanga tuhituhi hei whakaara ake i te kaupapa.

Āta tirohia kia ōrite te Tau Ākonga i te Puka Whakauru ki te tau o runga ake i tēnei whārangi.

E whā ngā tūmahi kei tēnei puka. Mahia kia RUA ngā tūmahi.

Ki te hiahia, he whārangi wātea anō hei te mutunga o te puka nei kia tuhi i āu whakautu roa.

Titirohia kia tika te raupapa whārangi 2–20, mehemea hoki kāore he whārangi wātea.

ME HOATU E KOE TE PUKAPUKA NEI KI TE KAIWHAKAHAERE HEI TE MUTUNGA O TE WHAKAMĀTAUTAU.

TE TĀPEKE

TĀ TE KAIAROMATAWAI
MAHI ANAKE

Kia oti tēnei pepa i roto i te 60 miniti.

HE KŌRERO WHAKATAKI

Tēnā koe kua uru mai nei ki te whakamātautau mō te paerewa paetae *Tuhituhi kōrero e hāngai ana ki te kaupapa*.

Mā te whakaoti tika i ngā mahi e tutuki ai te kōeke paetae, te whānui o te kōeke kaiaka, te whānui me te hōhonu rānei o te kōeke kairangi.

Ko tāu nā mahi, he tuhituhi kōrero e hāngai ana ki ngā kaupapa kua whakaritea i tēnei pukapuka whakamātautau. Tēnā, ō ringa ki te hoe! Kōkiri!

NGĀ ARATOHU MĀ TE ĀKONGA

Āta pānuitia te whakatakoto o tēnei pukapuka whakamātautau.

Ngā Kōwhiringa Tūmahi Tuhituhi

Mai i te whā o ngā kaupapa, whiriwhiringia kia RUA anake hei kaupapa tuhinga māu:

- Kaupapa Tuatahi: KEI A WAI TE RONGOĀ?
- Kaupapa Tuarua: HE AROTAKE I TĒTAHI PUKAPUKA
- Kaupapa Tuatoru: HE KUPU WHAKARĀKEI
- Kaupapa Tuawhā: TĒRĀ TĒTAHI NGĀNGARA NUI ...

Hei Āwhina

- Me kaha koe ki te whakakakao whakaaro kia māro ai, kia tītere ai hoki te rere o āu tuhinga.
- Me maumahara ki te wā kua whakaritea e oti ai tēnei pepa, kia whai wā ai ki te waihape atu ki te whakapaipai, ki te whakanikoniko hoki i āu tuhituhi.

RĀNEI:**KAUPAPA TUATAHI: KEI A WAI TE RONGOĀ?**

Me whiriwhiri TĒTAHI o ngā kaupapa hei tuhi whakapakepake māu:

- (a) Mā te whai i te mātauranga Māori ngā kura auraki e kōkiri whakamua!
- (e) E te kāwanatanga, anei āku hei whakapiki ake i te hauora o te iwi Māori.

Ko tāu mahi he whakarite whakaaro, he whakawhānui whakapae, he whakatakoto mānuka kia tino rongo ai i te kaha o te koroingo i roto i a koe. Kāti rā, karawhiua!

Ko tāu mahi

- Kia hāngai tonu āu tuhinga ki te kaupapa, ā, kia tika te whakaraupapa o āu kōrero.
- Whakamahia ngā momo kupu whakanikoniko hei tautoko i āu kōrero mō tō kaupapa.
- Tuhia kia 150 ki te 250 ngā kupu.
- Whakakaongia ō pitopito whakaaro ki raro iho nei.

Mahere Whakaaro

Wāhanga māu hei tuhi:

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

**E tika ana kia wātea mai te whārangi nei, ā, ka haere tonu
te whakamātautau i te whārangi e whai ake ana.**

RĀNEI:**KAUPAPA TUARUA: HE AROTAKE I TĒTAHI PUKAPUKA**

Kei reira te mahi a te pukapuka kua tuhia nei ki te reo. Ko tāu mahi, me arotake tētahi pukapuka nāna tō wairua, tō ngākau i whakahikohiko. Me tuhi kōrero e whakamahuki ana i ētahi o ēnei āhuatanga ōna:

- te kaituhi
- te tāhū nui me ngā pekanga kaupapa
- tētahi matakiri, kiripuaki rānei i te tuhinga
- te horopaki – te wāhi, te wā e tū rā te kōrero
- ngā hua, ngā hua kore rānei o te pukapuka
- tētahi whakapānga mai o te tuhinga ki a koe anō rā.

Ko tāu mahi

- Kia hāngai tonu āu tuhinga ki te kaupapa, ā, kia tika te whakaraupapa o āu kōrero.
- Whakamahia ngā momo kupu whakanikoniko hei tautoko i āu kōrero mō tō kaupapa.
- Tuhia kia 150 ki te 250 ngā kupu.
- Whakakaongia ō pitopito whakaaro ki raro iho nei.

Mahere Whakaaro

Wāhanga māu hei tuhi:

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

**E tika ana kia wātea mai te whārangi nei, ā, ka haere tonu
te whakamātautau i te whārangi e whai ake ana.**

RĀNEI:**KAUPAPA TUATORU: HE KUPU WHAKARĀKEI**

Whiriwhiria TĒTAHI o ngā kupu whakarākei nō tuawhakarere hei tuhituhi kōrero ngahau māu. Tukuna tō tohungatanga ki te tuhi kia topa kau noa i ngā ikeiketanga o ngā taumata whakairo i te kupu:

- (a) He Kīwaha: “Koia! Koia! Ina te mahi a te rangatira!”
- (e) He Whakataukī: “I whea koe i te tangihanga a te pīpīwharaua?”
- (i) He Kupu Whakarite: “Ei – tirohia te mahi a te tou tīrairaka rā!”

Kia maumahara

- Kaua e tuhi whakamārama noa, engari me tuhi kōrero paki kē hei whakaratarata i te kaipānui.
- Kia hāngai tonu āu tuhinga ki te kaupapa, ā, kia tika te whakaraupapa o āu kōrero.
- Whakamahia ngā momo kupu whakanikoniko hei tautoko i āu kōrero mō tō kaupapa.
- Tuhia kia 150 ki te 250 ngā kupu.
- Whakakaongia ō pitopito whakaaro ki raro iho nei.

Mahere Whakaaro

Wāhanga māu hei tuhi:

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

**E tika ana kia wātea mai te whārangi nei, ā, ka haere tonu
te whakamātautau i te whārangi e whai ake ana.**

RĀNEI:**KAUPAPA TUAWHĀ: TĒRĀ TĒTAHI NGĀNGARA NUI ...**

Ki te tīpakongia tēnei hei kaupapa tuhituhi māu, me tīmata ki ēnei kupu – “Tērā tētahi ngāngara nui e patu nei i a ngāi taiohi mā, arā, ko te ...”

Ko tāu mahi

- Kia hāngai tonu āu tuhinga ki te kaupapa, ā, kia tika te whakaraupapa o āu kōrero.
- Whakamahia ngā momo kupu whakanikoniko hei tautoko i āu kōrero mō tō kaupapa.
- Tuhia kia 150 ki te 250 ngā kupu.
- Whakakaongia ō pitopito whakaaro ki raro iho nei.

Mahere Whakaaro

Wāhanga māu hei tuhi:

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

He puka tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu me e hiahiatia ana.
Āta tuhia te tau o te pātai.

TAU PĀTAI

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

He puka tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu me e hiahia ana.
Āta tuhia te tau o te pātai.

TĀ TE KAI-
AROMATAWAI
MAHI ANAKE

TAU PĀTAI

90804